

**Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τήν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς
Οἰκολογικῆς Ἡμερίδος μέ θέμα «Τό ὄραμα μιᾶς οἰκολογικῆς
Μητροπόλεως γιά τόν 21ο αἰῶνα: Ἐκκλησία, Πολιτεία,
Φιλοσοφία καί Θεολογία»**

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Πολυανῆς καί Κιλκισίου κύριε Βαρθολομαῖε, Ποιμενάρχα τῆς
Θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας,

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς,

Ἐξοχώτατε Περιφερειάρχᾳ Κεντρικῆς Μακεδονίας,

Ἐξοχώτατοι κύριοι πρώην Πρόεδρε καί πρώην Ἀντιπρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς
Κυβερνήσεως,

Ἐντιμότατε κύριε Ἀντιπεριφερειάρχᾳ Κιλκίς μετά τῶν μελῶν τοῦ Περιφερειακοῦ
Συμβουλίου,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλιοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας,

Ἐλλογιμώτατοι Καθηγηταί,

Ἐκλεκτοί συμμετέχοντες εἰς τήν Ἡμερίδα,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἀσμένως συμμετέχομεν εἰς τήν παροῦσαν Οἰκολογικὴν Ἡμερίδα, μέ θέμα: «Τό
ὄραμα μιᾶς οἰκολογικῆς Μητροπόλεως γιά τόν 21ο αἰῶνα: Ἐκκλησία, Πολιτεία,
Φιλοσοφία καί Θεολογία», εἰς τό σήμερον ἐγκαινισθέν πανηγυρικῶς Συνεδριακόν
Κέντρον τῆς Περιφερειακῆς Ἑνότητος Κιλκίς τῆς Περιφέρειας Κεντρικῆς Μακεδονίας.
Ἐν τῷ προσώπῳ σας, Ἐξοχώτατε κύριε Περιφερειάρχᾳ, συγχαίρομεν πάντας τοὺς
συντελεστάς τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Συνεδριακοῦ τούτου Κέντρου. Εὐχαριστοῦμεν
ὕμᾱς, τόν κύριον Ἀντιπεριφερειάρχην Κιλκίς καί τά μέλη τοῦ Περιφερειακοῦ
Συμβουλίου διά τήν τιμητικὴν ὑποδοχήν. Θερμὰς εὐχαριστίας ἐκφράζομεν ἐπίσης
διά τήν ὡραίαν προσφώνησιν.

Ἀρχιεπισκοπὰς καί τὰς Μητροπόλεις του, τὰς ἐνορίας καί τὰς ἱεράς μονάς, τὰς
ὁποίας ἐκάλεσε νά ἀναπτύξουν οἰκολογικάς δράσεις καί συγκεκριμένας πρακτικάς
διά τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διά τήν εὐρυτέραν
εὐαίσθητοποίησιν, πρωτίστως τῆς νέας γενεᾶς, ἀπέναντι εἰς τήν οἰκολογικὴν κρίσιν.
Εἰς τό Πατριαρχικόν Μήνυμα ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ προσευχῆς ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ
φυσικοῦ περιβάλλοντος τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 2018 εἶχομεν σημειώσει: «Ἡ Μήτηρ
Ἐκκλησία καλεῖ τὰς ἀνά τήν οἰκουμένην Ἀρχιεπισκοπὰς καί Μητροπόλεις αὐτῆς, τὰς
ἐνορίας καί τὰς ἱεράς Μονάς, νά ἀναπτύξουν πρωτοβουλίας καί συντονισμένας

δράσεις, προγράμματα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, να οργανώσουν συνέδρια και όμιλους, ώστε οι πιστοί να συνειδητοποιήσουν ότι η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος είναι πνευματική ευθύνη εκάστου εξ ημών. Τό φλέγον θέμα της κλιματικής αλλαγής, τα αίτια και αι επιπτώσεις του διά τόν πλανήτην και τήν καθημερινότητα τών ανθρώπων αποτελούν εύκαιριαν διά προσεγγίσεις και συζητήσεις επί τη βάσει τών αρχών της θεολογικής οικολογίας και διά συγκεκριμένας πρακτικές παρεμβάσεις. Είναι ζωτικής σημασίας να δοθῇ ἔμφασις εἰς τήν δρᾶσιν εἰς τοπικόν επίπεδον. Ἡ ἐνορία ἀποτελεῖ τό κύτταρον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, χῶρον προσωπικῆς παρουσίας καί μαρτυρίας, ἐπικοινωνίας καί συνεργασίας, λειτουργικῆν καί διακονικῆν κοινότητα.

Ἰδιαίτερα μέριμνα πρέπει νά ἐπιδειχθῇ διά τήν ὀργάνωσιν τῆς ἐν Χριστῷ διαπαιδαγωγήσεως τῆς νέας γενεᾶς, ὥστε νά καλλιεργῆται εἰς αὐτήν τό οἰκολογικόν ἦθος. Ἡ ἐκκλησιαστική κατήχησις πρέπει νά ἐνσταλάξῃ εἰς τήν ψυχὴν τών παιδίων καί τών νέων τόν σεβασμόν πρὸς τήν ‘καλὴν λίαν’ πλᾶσιν, κίνητρα διά δραστηριοποιήσιν εἰς τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος καί τήν ἐλευθεροποιόν ἀλήθειαν τῆς ἀπλότητος, τῆς λιτότητος καί τοῦ ἀσκητικοῦ ἥθους, τοῦ μετοχικοῦ τρόπου τοῦ βίου καί τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης. Είναι ἀπαραίτητον, οἱ νέοι νά κατανοήσουν τήν εὐθύνην των διά τήν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τών οἰκολογικῶν συνεπειῶν τῆς πίστεώς μας, νά γνωρίσουν καί νά γνωστοποιήσουν τήν καθοριστικὴν συμβολὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τήν ὑπόθεσιν τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος».

Ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, εἰς τό ἀντίστοιχον Πατριαρχικόν Μήνυμα τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 2019, ἐξαίρεται ἡ ἀνάγκη περαιτέρω δραστηριοποίησεως διά τήν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τών οἰκολογικῶν καί κοινωνικῶν συνεπειῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. Καί πάλιν ἀναφερόμεθα εἰς τήν σημασίαν τῆς κινητοποιήσεως τῆς νέας γενεᾶς: «Εἶναι ἐξόχως σημαντικόν ὅτι αἱ καθ’ ἡμᾶς ἀρχιεπισκοπαὶ καί μητροπόλεις, πολλαὶ ἐνορίαι καί ἱεραὶ μοναί, ἔχουν ἀναπτύξει οἰκολογικὰς πρωτοβουλίας καί πρακτικὰς διά τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος, καί ποικίλα προγράμματα περιβαλλοντικῆς ἀγωγῆς. Πρέπει νά δοθῇ ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς τήν ἐν Χριστῷ διαπαιδαγῶγησιν τών νέων, ὥστε αὕτη νά λειτουργῇ ὡς χῶρος καλλιεργείας καί ἀναπτύξεως οἰκολογικοῦ ἥθους καί ἀλληλεγγύης. Ἡ παιδικὴ καί ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία αποτελοῦν ἰδιαίτερος εὐνοϊκὰς περιόδους τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δι’ οἰκολογικὴν καί κοινωνικὴν ευαισθητοποίησιν».

Ὁ δυναμισμός καί ὁ ἐνθουσιασμός τών νέων, ἡ ροπή καί ἡ προθυμία πρὸς δρᾶσιν, ἐμπλουτίζονται διά τῆς συμμετοχῆς των εἰς τήν λειτουργικὴν ζωὴν, εἰς τήν ὁποίαν καταφάσκει ἡ δημιουργία, ἡ κτίσις βιοῦται ὡς θεία δωρεὰ καί ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νά λειτουργῇ ὡς οἰκονόμος, φύλαξ καί «ιερεὺς» αὐτῆς, προσάγων αὐτήν εὐχαριστιακῶς καί δοξολογικῶς εἰς τόν Δημιουργόν. Παρά τὰ περί τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, τὰ δῆθεν ἐπιστημονικῶς τεκμηριωμένα δεδομένα, ἡ νεότης εἶναι περίοδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς μέ πολλὰς μεταφυσικὰς ἀναζητήσεις καί πολλήν ἐλπίδα δι’ ἓνα καλύτερον κόσμον. Ἐχει μάλιστα λεχθῇ ὅτι ἀποτελεῖ μίαν ἰδιαίτερον «θρησκευτικὴν» φάσιν τῆς ζωῆς μας. Ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς, εἵπομεν πρό τριῶν περίπου ἐβδομάδων εἰς τήν Σύναξιν τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου (1-3 Σεπτεμβρίου 2024), ἐνώπιον 160 περίπου Ἀρχιερέων, τὰ ἐξῆς περί τῆς νεότητος: «Ἐχομεν τήν

πεποίθησιν, ἐπιβεβαιουμένην συνεχῶς διὰ τῶν συζητήσεών μας μέ νέους καί νέας ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ νεολαία προσεγγισθῇ μέ ἀγάπην, κατανόησιν καί πνεῦμα ἀλληλεγγύης, ὅχι μόνον ἀνταποκρίνεται, ἀλλά ἀποκαλύπτει δημιουργικάς δυνάμεις ἐντυπωσιακάς, τὰς ὁποίας θαυμάζομεν... ..Ἡ Μετριοτής ἡμῶν ἐντυπωσιάζεται συχνάκις ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ νέοι καί αἱ νέαι μᾶς διδάσκουν μέ τὰς εὐαισθησίας των, μέ τὰς ιδέας καί τὰς δράσεις των, μέ τό φωτεινόν παράδειγμά των. Διαπιστοῦμεν καθημερινῶς ὅτι ἐπιδεικνύουν μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἀπό τοὺς ἐνήλικας διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διὰ τὰ κοινωνικά προβλήματα. Ἡ συνάντησις μέ τοὺς νέους μᾶς ἐπιφυλάσσει πάντοτε χαράν καί ἐκπλήξεις».

Ἐκλεκτοί παρόντες,

Πέραν πάσης ἀμφιβολίας, τό φυσικόν περιβάλλον ἀπειλεῖται σήμερον, ὅσον ποτέ ἄλλοτε εἰς τὴν ἱστορικὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ οἰκολογικὴ κρίσις ἔχει παγκοσμίους διαστάσεις, δέν γνωρίζει σύνορα, ἔχει ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις εἰς τὴν πανίδα καί τὴν χλωρίδα, εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καί τὰς θαλάσσας, εἰς τοὺς ζῶντας καί τὰς ἐπερχομένας γενεάς τῶν ἀνθρώπων, αἱ δέ κοινωνικαὶ συνέπειαι τῆς εἶναι ἀνυπολόγιστοι. Ἡ κλιματικὴ κρίσις ἀποτελεῖ τό ἀποκορύφωμα τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος καί εἶναι ἤδη ἀπτή καί ἐπώδυνος πραγματικότης. «Ὁ πλανήτης μας πλέον δέν ὑπερθερμαίνεται, βράζει, κοχλάζει», σημειώνει ὁ Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Τό πολυδιάστατον οἰκολογικόν πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι γέννημα τῆς κρίσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πολιτισμοῦ του, τῆς πολιτικῆς, τῆς οἰκονομίας, τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἠθικῆς καί τῆς θρησκείας του. Πάντες εἰς πολλὰ πταίομεν. Ἡ ἀλματώδης ἀνάπτυξις τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας, παρὰ τὰ μοναδικὰ εὐεργετήματά της διὰ τὴν ζωὴν μας, ἐτροφοδότησε τὴν ἔπαρσιν τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τῆς φύσεως, τὴν ἀντικειμενοποίησιν καί τὴν χειραγώγησίν της. Δέν εἶναι ὅμως δυνατόν ἡ φιλοσοφία νά ἀσκῇ κριτικὴν κατὰ τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ καί συγχρόνως νά ἀποσιωπᾷ τὴν ἰδικὴν της ἰδεολογικὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν μετατροπὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς «*maître et possesseur de la nature*», εἰς κύριον καί κάτοχον τῆς φύσεως. Ὁ δέ Χριστιανισμός δέν καθιέρωσε μὲν «ἕνα δυϊσμό ἀνθρώπου καί φύσης... οὔτε ἐπέμενε πῶς τό θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι νά ἐκμεταλλεύεται ὁ ἄνθρωπος τὴ φύση, γιὰ νά ἐξυπηρετεῖ τοὺς δικούς του σκοπούς», ὅπως ἤθελεν ὁ Lyne White[1], ἠνόνησεν ὅμως, εἰς τὴν δυτικὴν θεολογικὴν παράδοσιν, τὴν μετατροπὴν τοῦ «ὑγιοῦς ἀνθρωποκεντρισμοῦ», τοῦ τεθεμελιωμένου εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα Θεοῦ καί καθ' ὁμοίωσιν Αὐτῷ, εἰς ἀνθρωπομονιστικὰς τάσεις καί εἰς τὸν ἀτομοκεντρισμόν, ὁ ὁποῖος, ὅπως γράφει ὁ Μητροπολίτης Περγᾶμου, βρίσκεται «στὴ ρίζα τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως»[2]. Εἰς ἄλλην συνάφειαν ὁ Περγᾶμος σημειώνει: «Ὁ ἀνθρωποκεν-τρισμός δέν εἶναι ἀνθρωπομονισμός. Μόνον σέ περίπτωσιν πού τό πρῶτο μετατρέπεται στό δεύτερο ἔχομεν κάτι ἀρνητικό... Ἡ οἰκολογικὴ κρίσις δέν εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνθρωποκεν-τρισμοῦ, ἀλλὰ ὀφείλεται σέ ἀνθρωπομονιστικὰς τάσεις καί στὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου»[3].

“Όπως έχει γραφῆ, ὁ σύγχρονος αὐτοχειροτόνητος «ἄνθρωποθεός», ὁ ὁποῖος ἀπειλεῖ σήμερον τὴν ἰδίαν τὴν ἐπιβίωσίν του, «μπορεῖ ἴσως νὰ αὐτοαποκαλεῖται homo erectus, σίγουρα ὅμως δὲν εἶναι homo sapiens»[4]. Ὁ homo antisapiens τῆς ἐποχῆς μας γνωρίζει, ἀλλὰ συνεχίζει νὰ δρᾷ ὡς νὰ μὴ ἐγνώριζεν. Ὁ Lynn White σχολιάζει: «Παρά τὸν Κοπέρνικο, ὅλο τὸ σύμπαν κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν μικρὸ μας πλανήτη. Παρά τὸν Δαρβῖνο, δὲν εἴμαστε, μέσα στὶς καρδιές μας, μέρος τῆς φυσικῆς διαδικασίας. Εἴμαστε ἀνώτεροι ἀπὸ τὴ φύση, τὴν περιφρονοῦμε, εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ τὴ χρησιμοποιοῦμε γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουμε ἀκόμη καὶ τὸ πιὸ σημαντικό καπρίτσιο μας»[5]. Φαίνεται ὅτι ἡ γνῶσις δὲν φθάνει εἰς τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, δὲν ὀδηγεῖ εἰς μεταστροφήν, ἀλλὰ συνυπάρχει μὲ κυνισμόν καὶ ἐαυτοκεντρισμόν.

Τί ποιητέον; Προφανέστατα, ἡ πορεία πρὸς ἓν βιώσιμον μέλλον ἀειφορίας καὶ οἰκολογικῆς ἰσορροπίας ἔχει τοὺς ὅρους του. Κατονομάζομεν ἐνδεικτικῶς δύο ἐξ αὐτῶν:

α) Οἰκολογικὴ οἰκονομία. Εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ σήμερον κυρίαρχον πρότυπον οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐπιτείνει τὴν οἰκολογικὴν κρίσιν καὶ δὲν ἐξυπηρετεῖ τὸ ἀληθές συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν ἀνήκει τὸ μέλλον εἰς τὴν προσανατολισμένην ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ κέρδος οἰκονομίαν, ἡ ὁποία ἐκτυλίσσεται ἄνευ ὑπολογισμοῦ τῶν οἰκοκαταστροφικῶν ἐπιπτώσεων τῆς. Κριτήριον μιᾶς οἰκολογικῆς οἰκονομίας εἶναι, ὁμοῦ μετὰ τῶν οἰκονομικῶν δεικτῶν, καὶ τὰ περιβαλλοντικὰ δεδομένα. Δὲν νοεῖται ἀνάπτυξις εἰς βάρος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016), σοφῶς κατωνόμασε τοὺς κινδύνους τῆς «ἰδιονομίας τῆς οἰκονομίας», τῆς αὐτονομήσεως αὐτῆς ἀπὸ τὰς ζωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὁποῖαι ὑπηρετοῦνται μόνον ἐντὸς βιωσίμου φυσικοῦ περιβάλλοντος, καὶ προέτεινε μίαν οἰκονομίαν «τεθεμελιωμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου»[6].

β) Εἰρήνη μετὰ τῶν λαῶν, τῶν θρησκειῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν. Εἰς τὸ Πατριαρχικόν Μήνυμα τῆς Ἰνδίκτου τοῦ ἔτους 2022, ἀνεφέρθημεν εἰς τὰς περιβαλλοντικὰς καταστροφάς, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἡ ἐπίθεσις τῆς Ρωσικῆς Ὁμοσπονδίας κατὰ τῆς Οὐκρανίας, πέραν τῶν ἀνθρωπίνων ἀπωλειῶν. Ἐτονίσσαμεν ὅτι κάθε πολεμικὴ ἐνέργεια εἶναι καὶ πόλεμος κατὰ τῆς φύσεως καὶ μία ἀνθρωπιστικὴ καταστροφή. Ὁ κίνδυνος πυρηνικοῦ ὀλοκαυτώματος, ἡ ρύπανσις τοῦ ἐδάφους, τῶν ὑδάτων καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας ἀπὸ τοὺς βομβαρδισμούς, ἡ ἀχρήστευσις καλλιεργησίμων ἐκτάσεων καὶ ἡ καταστροφή τοῦ δασικοῦ πλούτου, αὐτὰ καὶ πολλὰ ἀλλὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἀποκαλύπτουν τὴν σημασίαν τῆς εἰρήνης ὡς ὅρου διὰ τὴν προστασίαν τῆς κτίσεως. Ὁ ἀγὼν διὰ τὴν εἰρήνην εἶναι συμβολὴ εἰς τὴν διάσωσιν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἐχομεν ἐκφράσει πολλάκις τὴν πεποίθησίν μας ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις δύναται νὰ συμβάλῃ καθοριστικῶς εἰς τὴν ὑπέρβασιν τῶν μεγάλων προκλήσεων τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησία ἀπέδειξε τοῦ λόγου τὸ ἀληθές διὰ τῆς στρατεύσεώς της πρὸς κατανόησιν τῶν αἰτίων καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπιπτώσεων τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ θεολογικὴ ὀπτικὴ ἀναδεικνύει ἀφανεῖς διαστάσεις τοῦ περιβαλλοντικοῦ προβλήματος καὶ ἀποκαλύπτει δυνατότητας λύσεώς του. Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς χριστιανικῆς

αὐτοσυνειδησίας, ἡ προστασία τῆς φύσεως ἀποκτᾷ ἔμφασιν ὡς ἐντολή τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης, ἡ ὁποία εἶναι εἰρήνη μέ τόν Θεόν, εἰρήνη μέ τόν συνάνθρωπον, ἀλλά καί εἰρήνη μέ τήν γῆν καί εἰρήνη τῆς γῆς.

Ἡ οἰκοφιλική συμπεριφορά εἶναι κεντρικόν συστατικόν τῆς Ὁρθοδόξου ταυτότητός μας. Ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νίκη ἐναντίον ὅλων τῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι συμβάλλουν ἰδεολογικῶς καί ἐν τῇ πράξει εἰς τήν καταστροφήν τῆς φύσεως καί τήν διατάραξιν τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων. Εἶναι ἀσύμβατον μέ τήν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως νά μετατρέπωμεν τόν συνάνθρωπον εἰς ἀντικείμενον καί τήν κτίσιν εἰς χρήσιμον ὑλικόν. Ὁ εὐχαριστιακός καί ἀσκητικός τρόπος τοῦ βίου τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκόμιζον εἰς τούς ναούς μας «τόν σῖτον, τόν οἶνον καί τό ἔλαιον» διὰ νά τά ἀγιάσῃ ὁ ἱερεὺς καί νά ἀγιασθῇ ἡ ζωή καί ὁ μόχθος των, διατηρεῖ καί εἰς τήν ἐποχὴν μας ἀνυπέρβλητον ἐπικαιρότητα. Θαυμάζομεν τό δοξολογικόν ἦθος τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν, οἱ ὁποῖοι τίποτε δέν ἐθεώρουν ἰδικόν των κατόρθωμα, αὐτονόητον καί δεδομένον, οὔτε τό ψωμί, οὔτε τό νερό, οὔτε τήν ὑγείαν καί τήν εὐτυχίαν, καί ἐδόξαζον τόν Θεόν διὰ τό δῶρον τῆς ζωῆς, ἐσέβοντο τήν ἱερότητα τῆς δημιουργίας καί ἠσθάνοντο πανταχοῦ τήν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ. Τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ βίωσις αὐτοῦ τοῦ ἡθους τῆς εὐχαριστιακῆς καί ἀσκητικῆς ἐλευθερίας εἶναι ἀνέφικτος ἐν τῷ πλαίσιῳ τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν, οἰκονομικῶν καί πολιτισμικῶν συνθηκῶν εἶναι τελείως σαθρόν.

Ἡ ποιότης μιᾶς κοινωνίας δέν κρίνεται πρωτίστως ἀπό τό ἐπίπεδον οἰκονομικῆς καί τεχνολογικῆς ἀναπτύξεως καί κοινωνικῆς ὀργανώσεως, ἀλλά ἀπό τό ἐάν σέβεται τήν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί τήν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας καί ἀπό τόν πνευματικόν προσανατολισμόν της. Ἡ πίστις εἰς τόν Θεόν ὡς κτίστην τῶν ἀπάντων, δημιουργόν τοῦ ἀνθρώπου κατ' ἰδίαν εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Αὐτῷ, καθὼς καί ἡ πίστις εἰς τήν Ἐναθρώπησιν τοῦ Θεοῦ Λόγου διὰ τήν ἡμετέραν σωτηρίαν, ἐμπνέει καί ἐνισχύει τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου καί προσφέρει διέξοδον ἐνώπιον τῶν ὑπαρξιακῶν προβλημάτων καί τῶν μεγάλων προκλήσεων. Ἀπό αὐτάς τὰς αἰωνίους πνευματικὰς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι σύμφυτοι μέ τήν θεανδρικήν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, τρέφεται καί τό ὄραμα τῆς οἰκολογικῆς Μητροπόλεως. Τό ζητούμενον εἶναι ἡ στρατηγική ἀποτελεσματικῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν τῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συγχρόνων δεδομένων, ἀπαιτήσεων καί δυνατοτήτων.

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις καί τὰ αἰσθήματα, κηρύσσομεν τήν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης Οἰκολογικῆς Ἡμερίδος, συγχαίροντες δέ τοὺς ἐμπνευστάς, τοὺς συντελεστάς αὐτῆς καί πάντας ὑμᾶς τοὺς συμμετέχοντας εἰς τήν πνευματικὴν ταύτην ἐκδήλωσιν, βέβαιοι διὰ τήν ἐπιτυχὴ καί καρποτόκον διεξαγωγὴν της, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τήν ἄφθιτον χάριν καί τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς σοφίας καί τῆς ἀγάπης, του Δημιουργοῦ καὶ Προνοητοῦ Θεοῦ.

1. L. White, «Οἱ ἱστορικὲς ρίζες τῆς οἰκολογικῆς μας κρίσης» εἰς τό ἔργον: Ζ. Σαρίκας (ἐπιλογή κειμένων-μετάφραση), Ἡ φωτιά τοῦ Προμηθέα, ἐκδ. Νησίδες, Ἀθήνα 1998, σ. 43.

2. Ι. Ζηζιούλας, «Τό Δίκαιον τοῦ Προσώπου», Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 72 (1997), τεῦχος Β΄, σ. 598.

3. Metropolitan John of Pergamon, «Towards an Enviromental Ethic» εἰς τό ἔργον: Μ. Ascherson / Α. Marshall (ἐπιμ.), The Adriatic Sea, a Sea at Risk, a Unity of Purpose, Athens 2005, σ. 96).

4. O. Höffe, Moral als Preis der Moderne, ἐκδ, Suhrkamp, Frankfurt a.M. 1995, σ. 210.

5. Ly White, Οἱ ἱστορικές ρίζες τῆς οἰκολογικῆς μας κρίσης», σ. 46.

6. Ἐγκύκλιος, § 15.